

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

MAGASIN

FÄLTSKJUTNINGARNE VID SOLLEFTEÅ. — FOTO. SANDBERG, SOLLEFTEÅ.

13DE ÅRG.

DEN 17 MARS 1912.

N° 25.

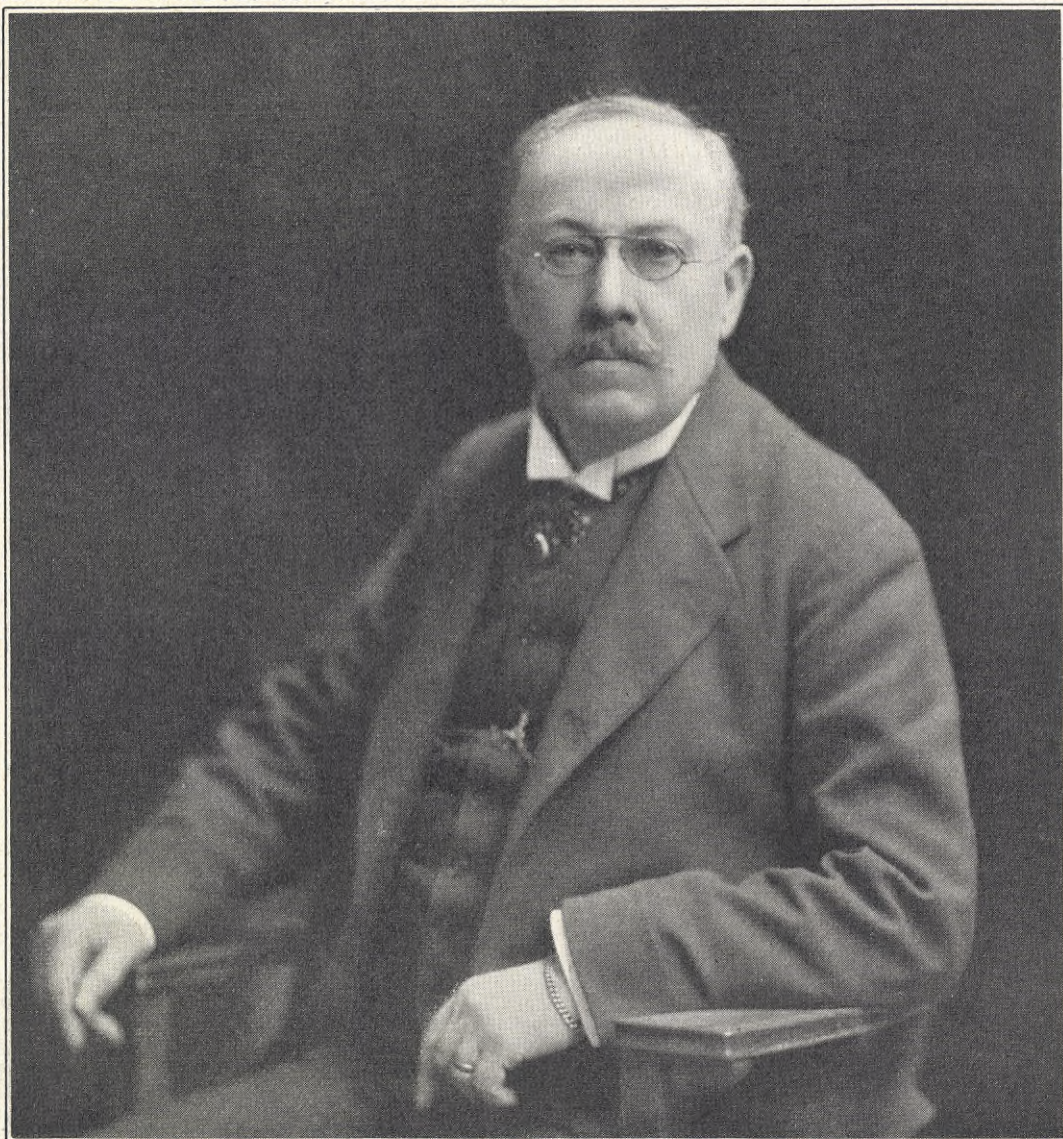

Foto. Hamngriet, Stockholm.

Kliche. Rengt. 25. Festsparre.

E. Sandberg.

EMIL HILLBERG.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

En ypperlig dramatisk skådespelare — nu nyligen bortgången — beklagade, att scenkonstnärens storhet är alltför tillfällig. Äfven om han ett helt långt lif ger det rikaste, hans genialitet mäktar, är hans kulturinsats endast en bokföringsfråga, hans lifsgärning blott ett dödt dokument i samma ögonblick, rampens ljus slocknar efter hans sista sorti, eller ekot af hans stämma inte längre ljuder bland den publik, som tjasats och bundits af hans konst. Andra utövande konstnärer, diktaren, tonsättaren, målaren, skulptören, lefva i sina verk, så länge dessa förmå utlösa estetikerns eller konstvännens intresse, men stämman, som tolkar den speglade scenvärldens lif, är för alltid tystnad och för alltid glömd, när artisten tiger, och den generation som delade hans samtid gått bort med honom. Endast det tryckta och skrifna ordets utsago lever kvar, vittnande, om hvad han var, och hur långt hans lifsverks gränser sträckte sig. Men i den mån han blifvit partiskt bedömd, blifvit öfverskattad eller förbisedd af sin samtid, därom kan eftervärlden föga döma. Hans verk ha blifvit till intet med honom själf.

Den engelske skådespelare, som gaf uttryck för ofvanstående reflexioner, anlade dock, vill det synas, på skådespelarens insatsmöjligheter, en alltför trång synvinkel. Han glömde bort eller åtminstone förbisåg i alltför hög grad grobarheten, växtmöjligheterna, evighetskraften hos de frön, som en verklig konstnär kan lägga ner hos sin samtid, och hvilka sedan i rikaste fruktsättning bli eftervärldens arf och vinning.

Adepter, lärjungar och beundrare på scen och i salong fånga den gifna bilden till ny gestaltning, till vägledning och föredöme, som eldande hägrande exempel. Skådespelaren söker mana fram den på nytt, teaterskrifvaren etsar in minnet i krönika och bok.

När Emil Hillbergs namn nu nämnes eller en gång långt efter våra dagar kommer att nämnas, framstår därför ej blott bilden af en skarpt skuren scenisk konstnärprofil, utan en hel tid af teaterhistoria, i viss mån slutande sig kring, lefvande ett stycke brinnande lif kring och efter denne vår samtids kanske mest betydande svenska gestalt på den stora dramatikers område.

Det är ett imponant galleri typer, Hillberg skapat. Alla äro de barn af en säregen genialitet, ömsom storvulna, hårdyxade som skurna i gammal svartnad ek, ömsom äro de senfödda, moderna, realistiska. Man har beräknat, att Emil Hillberg kreerat omkring trehundra roller. Det är stort detta, då man vet, att af hans skapelser äro de få, som inte lefva kvar med det oförgätliga lif.

Den 18 februari i år ingick Emil Hillberg i sitt sextioförsta år och begynte därmed ett nytt skede i sitt lif, utan att därför begynna ett nytt i sin konst.

Ty såsom den fullmogne, medvetne konstnären synes Hillberg i endast svag kurva ha rört sig, alltsedan den dag, han först beträdde scenen. Hans arbete har alltid burit konstnärlighetens prägel, och det enda åren förmått skänka har varit den ökade fördjupningen och tyngden.

Blef han vid sitt första uppträdande i Stockholm, år 1873, på Dramatiska teatern, föga uppmärksam, bör detta faktum inte tillskrivas förhållandet, att inte Hillberg äfven då var Hillberg, utan att den unge student, som med lågande själfsäkerhet ville från de akademiska studierna in på skådebanan, ej ännu nog formats för sitt kall. Ty redan 1874, då han efter ett år vid Åhmanska teatertruppen i Gö-

teborg, kom till Svenska teatern i Helsingfors, slog skådespelaren slag på slag och vann det namn, hvars klang han sedan dess alltmer förmått befästa.

En kort återblick på de viktigaste data i Hillbergs teaterbana ger vid handen, att han efter fyra år i Helsingfors 1878 återkom till Sverige, där han samma år inträdde som regissör vid Nya teatern i Stockholm. Året 1879 tillhörde han så de K. teatern men ställde sig redan det följande i spetsen för ett nygrundadt teaterföretag i Göteborg. Då detta efter ett spelår nedlades, återflyttade Hillberg till Stockholm, tog växlande engagemanger vid Nya teatern, Dramatiska teatern och dir. Ranits scener, reste försöksvis med eget sällskap, tills han efter kortare tider vid Olympiateatern (1902) i Stockholm och gästspel å olika orter reengagerades hos dir. Ranft. På Svenska teatern blef Hillbergs verkliga storhetstid, inledd med hans mäktiga Srinbergstolkningar. 1908 utbytte han emellertid åter denna teater mot nya Dramatiska teaterns scen, ständigt följd af det erkännande och den publikhyllning, som hans konstnärsskap berättigade honom till.

En af Hillbergs minnestecknare på hans 60-årsdag, Erik Thyselius, anmärkte, att Emil Hillbergs scen-gestalter egde förmåga att med en oemotståndlig, outplånlig tydlighet rista sig in i ens minne, så att bilden alltid lefde kvar lika frisk, lika konturerad, lika suveränt betagande, som då man på scenen hade den inför ögonen. Den som skrifer dessa rader skulle vilja tillägga, att i detta synes honom ligga just den Hillbergska storhetens kärna och grund.

Den som i öga och hjärna vid något tillfälle fått inbränd en af Hillbergs scenskapelser, den har ytterst svårt, kanske omöjligt, för att senare värdera en annan aktör i samma roll, må vara att denne lagt ned lika mycket af mognad konst, arbete och vilja. Jag erinrar endast om "Gustaf Vasa" med Hillberg i den ljungande hammarförarens roll. När dramats första akt urladdat sin krampaktiga spänning, när man haft Riksbyggarens ande sväfvande öfver de första karga skräckscenerna, utan att dock han själf ett ögonblick personligen varit inne på scenen — "bromsen har endast surrat och stuckit" utan att visa sig — och Gustaf Vasa träder in, hvem har inte genast de första åskreplikerna fallit, för sig själf slagit fast, att just så *måste* han vara, om inte till och med dramat skall verka historiskt förutsättningslöst. En Gustaf Vasabild sådan som Hillbergs, gör heller ingen annan. Han är Gustaf Vasa-redivivus men han är också något mera. Han är inkarnationen af svenskt hetsigt lynne, svensk kraft och trosvisshet — med ett ord af allt, som vi sammanfatta i begreppet svensk, då detta begrepp lyser starkast och varmest.

Bland Hillbergs stora saker böra nämnas hans Jago i "Othello", Gerdt Bokprantare i "Mäster Olof", Doktor Stockman i "En folkfiende", Krogstad i "Ett dockhem", Giulio i "Stulen lycka", John Knox i "Maria Stuart" m. fl.

Midt uppe i sin segrande kraft, ledd af samma konstnärliga intentioner som förr, okuflig i sin vilja att ge såsom Emil Hillberg är, väntar svensk dramatisk konst och svensk teaterhistoria ännu få skriva mycket om denne märkesman i en tid, då inom hans område, liksom alla andras, brytningarna gå starka, och begreppet konst utlägges från lika många synpunkter, som det finns plitande pennor.

Nils Lago-Lengquist.

HUGO FALK.

Namnet *Hugo Falk* med sin klang af svenskhet har nått vida omkring. Vänkretsen är så stor numera att det torde bli svårt inringa den inom något visst område. — Värmlänningen, den infödde ättlingen af två gamla värmlandssläkter med frändskap till själfva Erik Gustaf Geijer, militären, jägaren, sällskapsmännen par excellence, anekdotberättaren och först och sist det varmt begåfvade hjärtat — hvar möter den mannen någon som icke blir hans vän? Men *Hugo Falk*, det är i de allra vidaste

50 ÅR DEN 11 MARS.

kretsar författaren-skriftställaren, som brutit igenom och arbetat sig fram till en bemärkt plats för sig.

Vi erinna endast om "Gossar blå", "Skolpojkar" m. fl., kända och värderade alster af hans berättarkonst. Därtill kommer ett betydande litterärt arbete inom pressen. Också har H. 8 D. sedan länge fått räkna Hugo Falk som en högt skattad medarbetare. Och det är nog icke förmätet då vi icke endast å egna men äfven å vår läsekrets vägnar bringa honom ett tack och en hälsning till 50-årsdagen.

EUGEN D'ALBERT,

den celèbre pianisten-kompositören,

har i dagarne konserterat i Stockholm och Göteborg.

Bilden t. v.:
SCEN UR "AFTONSTJÄRNAN",
Hjalmar Söderbergs nya enaktspjäsa å
Intima Teatern i Stockholm.

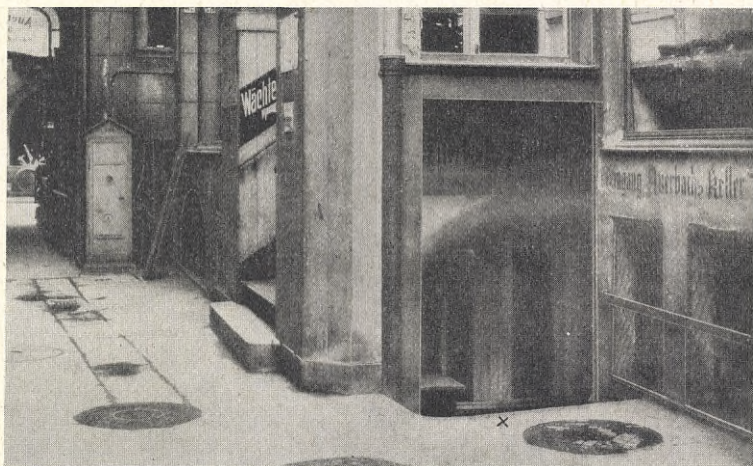

Foto. J-gör. Sthlm.

Hjalmar Söderberg har gifvit Intima Teatern en verklig succes i och med sin enaktspjäsa, "Aftonstjärnan", ett äkta stockholmskt skådespel i miniatyr. Vår bild ofvan visar hr Bror Olsson och fru Christierson (hufvudrollen) samt fröknarna Dörum och Fält.

Eugen d'Albert har gifvit en del konserter i Stockholm och en i Göteborg. I vår hufvudstad har kritiken varit onådig och en fåtalig publik reserverad. Men blir denne store, *verkligt store*, pianist däraf mindre? — Säkerligen icke. —

AUERBACKS KÄLLARE I LEIPZIG,
förevigad af Goethe's *Faust* och nu hotad
med nedrifning.

Efter fotografi.

Klitch: Bengt Silfverparis.

MILITÄR IDROTT.

ÖSTERSUNDS SKIDLÖPARKLUBBS
BUDKAFLELAG, segrare i den stora
budkafletäflingen vid Sollefteå, tillrygg-
lade tillsammans 413 km. på 35 timmar
6 m. 25 s.

Under d. 1-4 mars ha stora nationella skidtävlingar ägt rum i Sollefteå, därvid i synnerhet budkafletäflingen väckt en betydande uppmärksamhet genom det utomordentliga resultat som vanns. Sex fem-mannalag täflade å sträckan: Långsele—Skorped—Örnsköldsvik—Hernösand—Bollstabruk—Sollefteå. Östersundarne togo redan från början ledningen och bibehöll den trots skarp täflan. Den afgörande segern tillförde dem dock *Haldo Hansson*, (se grupp-bilden) med sin öververdiga prestation. Han åkte från Örnsköldsvik vid midnattstid och nådde Hernösand efter 9½ timmars oafbruten akning. Östersundsklubben vann för

77. Sandberg, Sollefteå.

VID VESTERNORR-
LANDS REGEMENTES
KASERN, MÅLET FÖR 30
O. 60 KM. BANAN. Seg-
rare i 60-km-löpningen A.
Lingvall med en tid af 4
tim. 35 m. 38 sek.

DELTAGARE I VINTER-
FÄLTSKJUTNINGEN PÅ
BACKAMO.

Klubb: Kem. A.-B. Tjänst Sjöföresparre, Sölm.-Gbg.

andra gången vandringspriset. I täflingarne ingå jämväl fältskjutningar.

Å vår grupp-fotografi namnteckna vi från vänster: hrr Sundström (57 km. på 4 t. 22 m.), Eriksson (58 km. på 3 t. 53 m.), Johansson (reserv), Lindberg (80 km. på 8 t. 6 m.), Engman (80 km. på 9 t. 3 m.), Hansson (138 km. på 9 t. 39 m.) Carlström (reserv). Sittande: ordf. dr. Hjort af Ornäs.

Att beakta.

Fotografifirma, som insänder fotografier med ensamrätt för H. 8 D. och ej lämnar samma eller liknande fotografier till annan illustrerad tidning, kommer att i så fall, utöfver vanligt honorar, få sitt namn utsatt på ett i ögonen fallande sätt, — eventuellt omnämmande, — då meddelande härom lämnas vid insändandet.

Redaktionen.

HÄRDIG UNGDOM: SYDSVENSKAR SOM VÄRNPLIKTIGA I NORRLAND. Den värnpliktiga ungdomen från våra sydligaste landskap visar sig förträffligt uthärda den norrländska kölden och finner t. o. m. trefnad i snöbad o. d.

SJÖFÖRSVARET OCH DESS AKTUELLA FRÅGOR.

EN ORIENTERING I POPULÄR FORM. — FÖR HVAR 8 DAG AF KAPTENEN VID K. FLOTTAN ERIK HÄGG.

III. PANSARBÅTSFRÅGAN OCH VÅR FLOTTAS VIDMAKTHÅLLANDE.*

Uti samtliga af ansvariga myndigheter uppgjorda planer till rikets försvar och öfriga handlingar beträffande flottans fartygsmateriel har med kraft och skärpa framhållits, att flottan för att kunna fylla sina maktpåliggande uppgifter vid landets försvar måste äga pansrade fartyg, i stånd att uppträda i öppen sjö vid våra kuster. Så uttalades af 1880—82 års parlamentariska sjöförsvarskommitté "att Sverige för sitt sjöförsvar bör äga sjögående pansarfartyg". Den försvarskommitté, som tillsattes år 1907 framhöll, att "flottan för att kunna fylla sina uppgifter vid landets försvar oundgängligen är i behof af sjödugliga pansrade fartyg af så högt stridsvärde, som våra förhållanden medgifva".

Visserligen har under de senaste åren en och annan röst utanför fackkretsarna höjts för ett sjöförsvar, hufvudsakligen baserat på torpedfartyg; det synes emellertid, som om nationen nu kommit till insikt om, att ett dylikt försvar icke är tillfredsställande. Den å vissa håll väckta tanken att reducera vår flottas uppgifter till försvar af våra skärgårdar har ej heller vunnit någon genklang. Det kan på grund häraf förutsättas, att riktigheten af 1907 års försvarskommittés oifvan citerade uttalande erkännes af alla försvarsvänner, som tänkt sig in i de frågor, hvilka stå i samband med värnandet af vårt lands oberoende.

Om sålunda, å ena sidan, fullständig enighet råder rörande behovet för vår flotta af sjödugliga pansarfartyg, hafva å andra sidan, olika åsikter gjort sig gällande hvad beträffar den lämpligaste typen för dylika fartyg.

Den kraftiga utveckling med hänsyn till både anfalls- och skyddsmedel, som sjökrigsmaterielen i början af 1900-talet allestädes undergått, och den erfarenhet, som de sista sjökrigen lämnat, framkallade på sin tid behovet af en utredning, i hvad mån och på hvilka sätt den pansarbåtstyp, som komme att efterträda vår senast byggda 1:sta kl. pansarbåt, *Oscar II*, borde gifvas, i förhållande till föregångaren, ökad stridsvärde. Af år 1906 tillkallade sakkunnige utarbetades ett förslag till 1:sta kl. pansarbåt — den s. k. *A-typen* — hvars storlek var beräknad till 7,500 ton, fart 21 knop och hufvudbestyckning 4 st. 28 cm. kanoner.

Kostnaden för ett dylikt fartyg med två ammunitionsutredningar skulle belöpa sig till omkring 13,5 miljoner kronor. Inom den år 1907 tillsatta försvarskommittén uppgjordes förslag till ytterligare 9 typer, af hvilka två (*B* och *C*) voro varianter af *A*-typen, trenne (*D*, *D*₁ och *D*₂) försedda med en hufvudbestyckning af 25 cm. kanoner, två andra (*E* och *E*₁) bestyckade med 2 st. 30,5 cm. kanoner och en (*E*₂) liksom *A*-typen försedd med 4 st. 28 cm. kanoner. Slutligen framlade sakkunnige det förslag, *F-typen*, hvilket enligt deras åsikt vore den för vårt försvar lämpligaste af samtliga under ompröfning tagna typer.

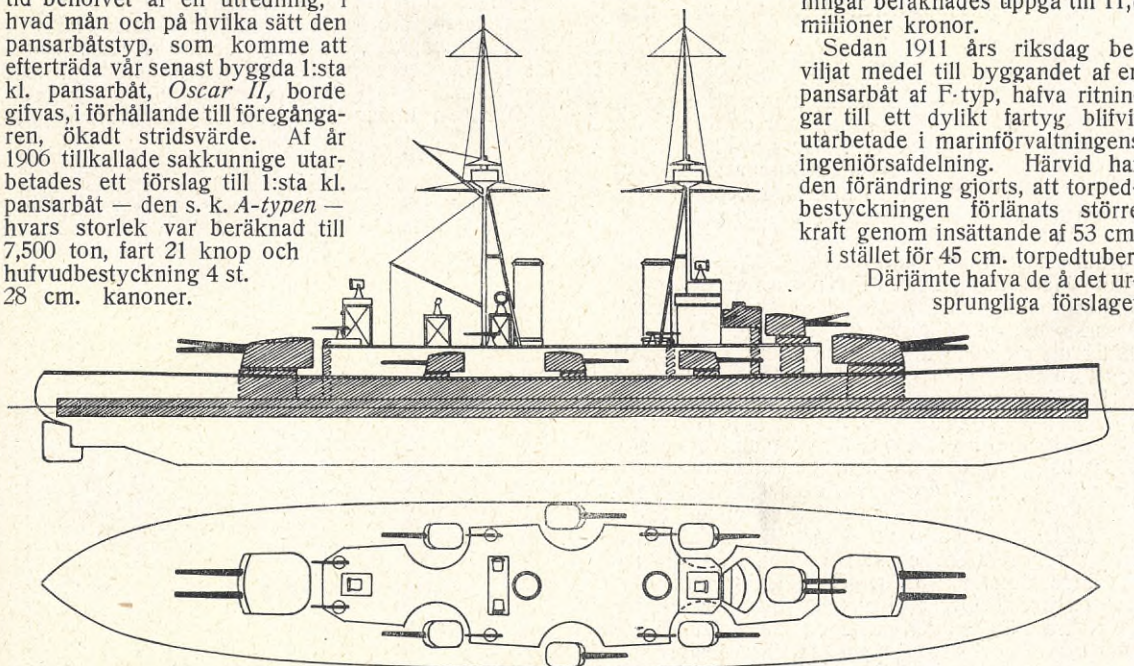
Deplacementen hos de ifrågavarande 10 typerna varierade mellan omkring 5,000 och 7,500 ton, kostnaderna mellan 8,3 och 13,7 millioner kronor. *D*-typen var den billigaste och svagaste; bland öfriga typer intog *F*-tygen med hänsyn till kostnad och stridsvärde afgjort första platsen.

F-typen är beräknad till ett deplacement af 6,800 ton, en fart af 22,5 knop och ett djupgående med normalt kolförråd af 6,4 meter. Dess bestyckning skulle utgöras af 4 st. 28 cm. och 8 st. 15 cm. kanoner, samtliga i pansartorn, äfvensom 6 st. 7,5 cm. kanoner utan pansarskydd. Torpedbestyckningen var afsedd att bestå af 2 st. 45 cm. undervattens-tuber. Pansaret å 28 cm. kanontornen skulle blifva 200—100 mm. samt å 15 cm. kanontornen 125—60 mm. tjockt. Fartyget skulle i vattenlinien omslutas af pansar, hvars tjocklek utanför maskiner och pannor skulle vara 200 mm. och som därefter skulle aftunna mot stäfvarna. Oifvanpå vattenliniepansaret skulle ett 100 mm. tjockt citadellpansar omsluta maskiner och pannor. Öfver hela fartyget skulle sträcka sig ett pansardäck af 40—30 mm. tjocklek.

Kostnaden för ett fartyg af *F*-typen med två ammunitionsutredningar beräknades uppgå till 11,6 millioner kronor.

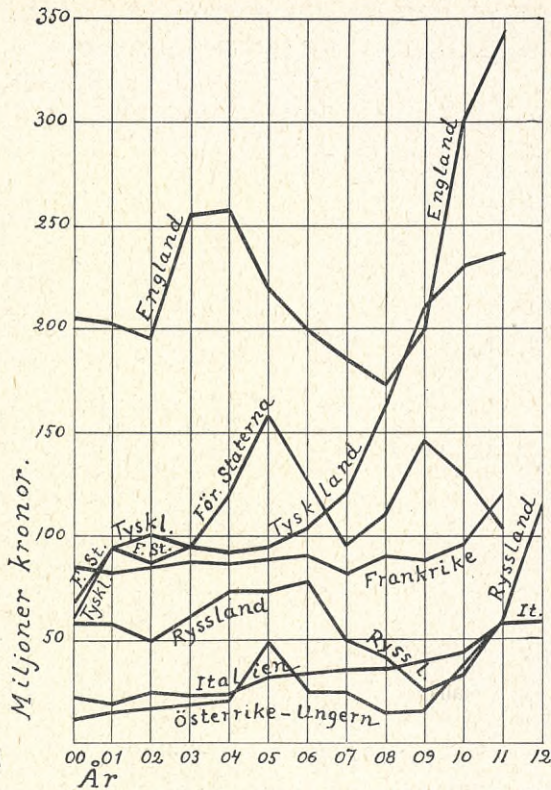
Sedan 1911 års riksdag beviljat medel till byggandet af en pansarbåt af *F*-typ, hafva ritningar till ett dylikt fartyg blifvit utarbetade i marinförvaltningens ingenjörsafdelning. Härvid har den förändring gjorts, att torpedbestyckningen förlänats större kraft genom insättande af 53 cm. i stället för 45 cm. torpedtuber.

Därjämte hafva de å det ursprungliga förslaget

1:STA KL PANSARBÅT AF F-TYP EFTER SENASTE AF K. MARINFÖRVALTNINGEN UPPGJORDA RITNINGAR.

* Eftertryck förbjudes utan tydligt angifvande af HVAR 8 DAG

GRAFISK FRAMSTÄLLNING AF STORMAKTERNAS UTGIFTER TILL NYBYGGNAD AF KRIGSFARTYG.

befintliga tre skorstenarna ersatts med endast två, hvarjämte riggen blivit något förändrad. Den bild, som å föreg. sida meddelas, framställer F-typen i dess nu af marinförvaltningen föreslagna gestalt. Alla detaljröningar äro färdiga och fartyget skulle när som helst kunna stapelsättas.

De omfattande sakliga utredningar, som ligga bakom F-typen, synas vara en god borgen för att denna, i trots af den kritik, som från icke sakkunnigt håll riktats mot densamma, är en för vår flotta väl afpassad pansarbåtstyp. Dess artilleri är kraftigt nog att med god verkan kunna användas på största stridsafstånd äfven mot slagskepp af Dreadnought-typ. Dess bepansring är tillfredsställande; särskildt är vattenliniepansarets utsträckning till stävarne att betrakta som en åtgärd, hvilken i hög grad ökar stridsvärdet. F-typens fart och sjövärdighet äro utan tvifvel att betrakta som tillräckliga; dess storlek och djupgående tillåta den att i erforderlig utsträckning använda sig af våra skärgårdars såväl allmänna som militära farleder.

Huru litet grundade betänkligheterna mot F-typens kostnad i verkligheten äro, belyses af följande: Där-est vi skulle besluta oss för att vidmakthålla den pansarbåtsflotta, vi nu äga, genom nybyggnad af fartyg af Oscar II-typ — svagare och billigare kunna väl ej ifrågakomma — skulle kostnaden för nybyggnad, underhåll och bemanning af dessa tolf fartyg representera en större summa än den motsvarande för åtta F-båtar. En flotta, sammansatt af tolf fartyg af Oscar II-typ, har ett afsevärdt lägre krigsvärde än en flotta, bestående af åtta F-båtar. Den förra kan i bredd insätta tillsammans 24 st. 21 cm. och 48 st. 15 cm. kanoner; F-båtsflottan förfogar däremot i bredd öfver 32 st. 28 cm. och 40 st. 15 cm. kanoner. Den förra flottans fartyg

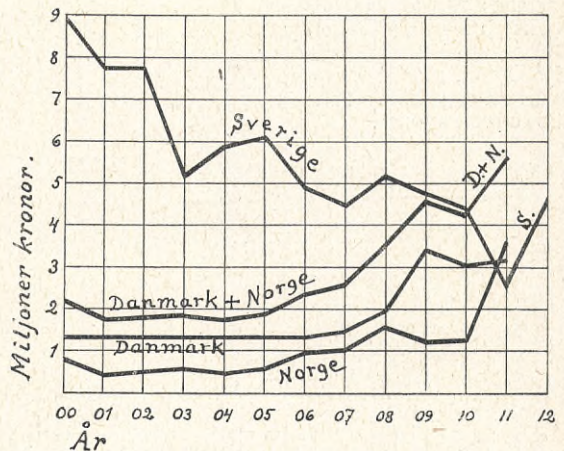
skyddas af ett hufvudpansar af 150 mm. tjocklek och kan göra omkring 18 knops fart; F-båtarna hafva 200 mm. tjockt hufvudpansar och göra en fart af omkring 22 knop. Med öfvanstående uppgifter torde kostnadsfrågan vara tillräckligt belyst.

Inom så godt som alla mariner pågår för närvarande en lifligare nybyggnad af fartyg än någonsin förut varit fallet. Af de engelska, tyska och ryska skeppsvarfven äro alla stapelbäddar besatta med under byggnad varande krigsfartyg. Holland har nyligen färdigbyggt ett kustpansarfartyg, *De Zeven Provinciën*, på 6,600 tons displacement, antagligen redan stapelsatt ännu ett om 7,600 ton och beslutat att bygga ytterligare trenne fartyg af sistnämnda storlek. *De Zeven Provinciën* har 2 st. 28 cm. kanoner, de nya fartygen komma i likhet med F-typen föra 4 st. kanoner af dylikt slag.

Af här meddelade grafiska framställningar öfver stormakternas och de skandinaviska ländernas utgifter till nybyggnad af krigsfartyg under detta århundrade framgår, att alla mariner (så äro nämligen äfven fallet med Hollands, Turkiets och Greklands) blifvit tillgodosedda med efter hand ökade anslag till dylik nybyggnad. Ett undantag gifves dock — nämligen *Sverige*. Nybyggnadsanlagen till den svenska flottan hafva, i stort sedt, minskats med hvarje år. Af de 4³/₄ miljoner, som af förra årets riksdag beviljades för fartygsbyggnad, är för närvarande endast 3¹/₄ miljon upptagen för nybyggnad. Öfriga medel äro tills vidare dels afsatta, dels överlämnade till A.-B. Bofors-Gullspång. Den brutna linje, som angifver de årliga anslagsbeloppen för nybyggnad af svenska krigsfartyg, skulle sålunda med all rätt hafva kunnat för 1912 neddragas till den punkt, som betecknar 0.75 miljoner kronor.

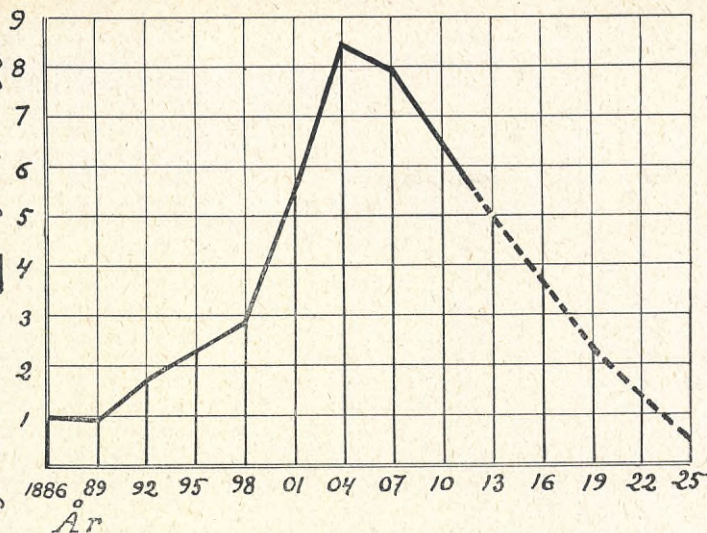
Man har å vissa håll velat göra gällande, att de yrkanden på skyndsamt förstärkning af vår pansarbåtsflotta, hvilka upprepade gånger framställts af flottans myndigheter, hvila på en alltför pessimistisk uppfattning af vårt nuvarande försvarsläge till sjöss. Större delen af våra 1:sta kl. pansarbåtar, säger man, äro goda nog att ännu under lång tid fylla de uppgifter, för hvilka de äro afsedda. Några bevis för dessa påståenden hafva emellertid icke framlagts.

Det kan under sådana förhållanden vara gagne-

GRAFISK FRAMSTÄLLNING AF SVERIGES, DANMARKS OCH NORGES UTGIFTER TILL NYBYGGNAD AF KRIGSFARTYG. Afsatta medel äro här inräknade, sålunda äfven den tredjedel af kostnaden för en F-båt, som beviljades af 1911 års Riksdag men ännu ej tagits i anspråk.

Enheter, hvar och en representerande krigsvärdet hos ett nytt fartyg.

GRAFISK FRAMSTÄLLNING AF VÅR NUVARANDE PANSARFLOTTAS TILLVÄXT OCH AFTAGANDE I KRIGSVÄRDE UNDER ÅREN 1886—1925.

ett väsentligt fel påstå, att våra pansarbåtar med hvarje förlutet år förlora $\frac{1}{24}$ af det ursprungliga stridsvärdet. En på dessa grunder uppgjord grafisk framställning af pansarbåtsfrågans läge kan tydligen icke betecknas som en svartmålning. Den kurva, som angifver läget, bildas af de hvar-

andra motverkande förhållandena: tillkomst af nya fartyg och årlig nedsättning i stridsvärde. Den grafiska bilden visar, att vår pansarbåtsflotta var kraftigast 1904, att byggandet af Oscar II i någon mån fördröjde nedsättningen i stridsvärde hos nämnda flotta, men att, efter 1907, uteblivandet af nybyggnad förorsakat en kraftnedsättning, hvilken redan nu belöper sig till omkring 30 procent och efter vid pass $3\frac{1}{2}$ år skall uppgå till mer än 50 procent af stridsvärdet 1904.

Riktigheten af detta påstående läser ej kunna bestridas. Därest icke en snar ersättning af våra äldsta pansarbåtar kommer till stånd, skall vårt sjöförsvaret gå en för Sveriges politiska säkerhet farlig svaghetsperiod till mötes.

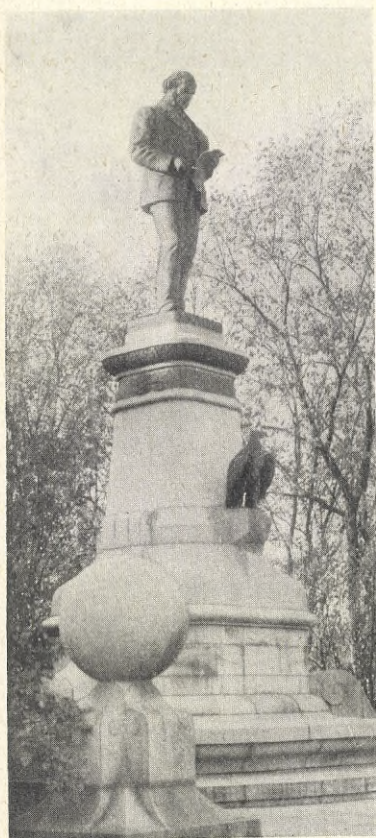

Foto. Hasselblad, Gtbg.
TILL 50-ÅRS-MINNET AF MONITORS SEGER: JOHN ERICSON-STATYN I GÖTEBORG. En ful staty på en vacker plats i Göteborg och en oansenlig byst på en oansenlig plats i Stockholm — är icke John Ericsons gärning mera heder värd?

KAPTEN ERIK HÄGG.
Författare till den serie uppsatser om sjöförsvaret och dess aktuella frågor, som med detta häfte avslutas.

ligt för frågans rätta belysning att i så påtaglig form som möjligt gifva ett uttryck för dess läge, i hvad angår problemet om vår pansarbåtsflottas upprätthållande i erforderlig effektivitet. En grafisk framställning torde härvid vara den bästa, isynnerhet som man genom en dylik kan gifva en riktig och mycket klar bild af pansarbåtsfrågans nuvarande, i sanning bekymmersamma läge.

Om vi utgå från den förutsättning, att samtliga våra pansarbåtar vid tiden för deras inträde i tjänst ägde ett stridsvärde, som i förhållande till främmande mariners starkaste pansarfartyg alltid varit detsamma (i verkligheten har det sjunkit), kan detta ursprungliga värde betecknas med siffran 1.

Antaga vi därjämte en total lifslängd hos våra pansarbåtar af 24 år efter deras inträde i tjänst, motsvarande omkring 27 år från stapelsättningen och sålunda en mycket hög siffra, kunna vi utan att begä

GALJONSBILD FRÅN ETT ENGELSKT FARTYG, STRANDADT VID HALLÄNDSKA KUSTEN PÅ 1860-TALET. Bilden är af lord Raglan Sommerset, engelsk fältmarskalk, chef för eng. operationsarmén på Krim, död 1855.

VID SYDPOLEN.

FÖR H. 8. D. AF PROFESSOR OTTO NORDENSKJÖLD.

Åter har telegrafen bragt oss ett segerbudskap från de inre polartrakterna i det *Roald Amundsens expedition* den 14 december 1911 uppnått Sydpolen. Programmässigt, som ordnad af en osynlig regissör, har hans resa fullbordats. Från Norge afseglade expeditionen i juni 1910 ombord på Nansens gamla fartyg *Fram*, och som alla trodde, för att på Nansens väg uppsöka Nordpolen. Först när han var långt på väg, öfverraskades världen af budskapet att han i stället beslutat att söka uppnå Sydpolen, men hvar och huru, var ännu en hemlighet som löstes först när hans fartyg efter den första sommaren återkom till civiliserade trakter. Och nu har han alltså lyckats genomföra denna del af sin plan.

Det är svårt att säga hvilken uppgift som är svårare: att nå fram till Sydpolen eller till Nordpolen. I söder har man visserligen den fasta landisen att vandra på, men redan Amundsens telegram ger oss en föreställning om den oerhörda svårigheten att bestiga den 3000 meter höga, öfver all beskrifning, vilda bergskedjan. Därtill kommer det fruktansvärda Sydpolesklimatet med dess stormar och en sommartemperatur af ned till -40 gr. Amundsen tycks ha mött ett rekordklimat, det kallaste som hittills någon människa haft att genomleva, och det

KAPTEN ROALD AMUNDSEN,
DEN FÖRSTE ATT NÅ SYDPOLEN.
Fotografi med ensamrätt för H. 8. D.

både på sommaren och på vintern. Ensamt detta visar hän på den vetenskapliga betydelsen af hans arbete, som ingalunda endast får anses som en sportsbragd.

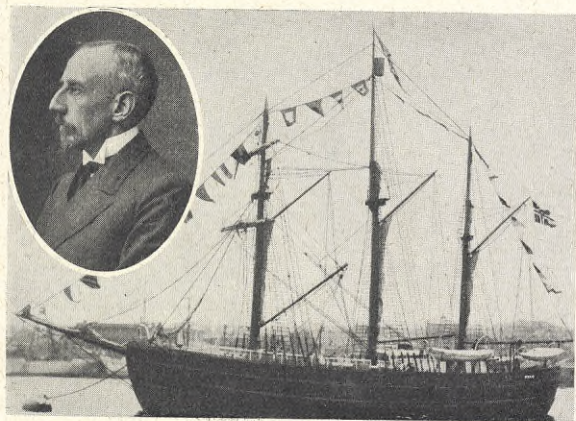
Just frågan om Sydpolstrakternas klimat ute på själfva isplatån, långt ifrån land, är af stort teoretiskt intresse.

Äfven i geografiskt hänseende har expeditionen gjort viktiga upptäckter, ehuru vi måste afvakta närmare underrettelser för att rätt kunna förstå deras betydelse.

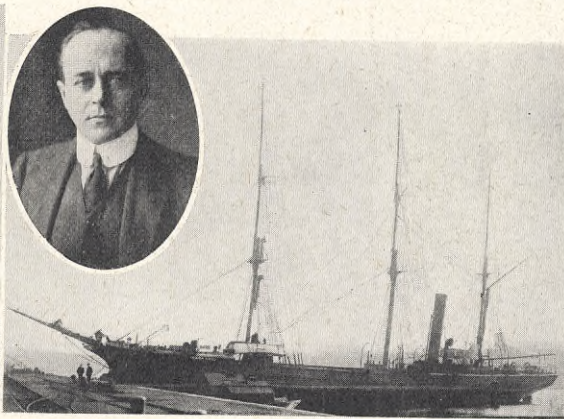
Så är det då frågan om hvad det är för betydelse själfva uppnåendet af polen äger. För vetenskapen kan man säga att detta icke har något stort intresse, sedan vi redan genom Shackletons resa med fullständig visshet kunna säga hur det ser ut vid Sydpolen. Men för mänskligheten betyder denna bedrift ovedersägligen en stor seger, ett nytt afgörande steg i den långa kampen att göra jorden oss underdånig.

Och vetenskapen själf hämtar utom de exakta uppgifterna åtminstone den stora fördelen af polens uppnående, att den nu kan vända sina krafter mot andra problem, som i och för sig äro ännu viktigare.

Att Amundsen lyckats i sitt företag, är i själfva verket icke så oväntadt. Ingen polarfarare har gått ut med större erfarenhet eller bättre förberedd än

KAPTEN ROALD AMUNDSEN OCH "FRAM". Efter fotografier tagna vid afseglingen från Norge i juni 1910.

KAPTEN ROBERT F. SCOTT OCH "TERRA NOVA". Afseglade från England samtidigt med kapt. Amundsen.

BRANDT FRIGIFVEN — SUFFRAGETT-DÅD.

Efter fotograf.

DEN UPPSEENDEVÄCKANDE AFFÄREN BRANDT-SCHIFF I NEWYORK: Svensken Brandt (X) frigifven från fängelset i Newyork den 28 februari.

Kliché: Bengt Sjöversparre.

färdig beskaffenhet att de högsta myndigheterna återupptagit saken. Brandt var anställd som betjänt hos millionären Schiff och ådrog sig genom sitt utseende den unga fruns uppmärksamhet. När B., efter att ha lämnat sin tjänst hos Schiff, en kväll af denne upptäcktes i huset, arresterades han, *anklagades för inbrott och dömdes till 30 års fängelse*. Den omänskligt hårda domen möjliggjordes på tillskyndan af Schiff och med tillhjälp af en del laglösa åtgärder från rättsmyndigheternas sida. Saken har emellertid kommit upp igen, Brandt är frigifven tack vare främst en landsman, *senator Nelson* i Minnesota, och distriktsprokurator *Whitman*, och processer komma att anläggas mot hans samvetslösa förföljare, hvilket allt följes med utomordentligt intresse både i Amerika och Sverige.

Dagspressen har meddelat uppseendeväckande underrättelser om en ung svensk, *Brandt*, som i Newyork varit föremål för rättslig behandling af så orätt-

processer komma att anläggas mot hans samvetslösa förföljare, hvilket allt följes med utomordentligt intresse både i Amerika och Sverige.

Efter fotografi.

DEN STORA LONDONFIRMAN LIBERTY & Co. UTSTÄLLNINGSFÖNSTER, KROSSADE AF SUFFRAGETTER. (Se sid. 394).

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöversparre, stilm.-Gog

KAPTEN AMUNDSEN (X) OCH BESÄTTNINGEN PÅ "FRAM". ÖFVERVINTRINGSHUSET.

Kitchén: Kem. A.-B. Benkt Silfverparre, Sthlm.—Gbg.

Efter fotografier.

Forts. från sid. 392.

än han. Särskildt var hans utrustning af hundar ypperlig, och åter ha dessa djur visat sin öfverlägsenhet när det gäller att nå de stora polarrekorden. Dessutom var den väg han valt icke egentligen så svår, sedan dess natur och egenskaper till stor del fastslagits af Scott och Shackleton.

Här komma vi till sist till en fråga som redan ofta göres i det offentliga. Amundsen var icke ensam om försöket att på denna väg nå fram till Sydpolen. Redan före honom, innan man ens visste att han tänkte på dessa trakter hade en engelsk expedition lämnat Europa under befäl af samma kapten Scott som först af alla upptäckt den gynn-samma väg som nu ledt till målet. När det gäller ett mål af så hög ideell betydelse kan det sättas ifråga om det ens varit rätt gjordt af Amundsen att börja sitt försök utan att på förhand gifva sin medtäflare fullt besked om sina planer, helst när det måste sägas att äfven om engelsmännen ej skulle nå fram till polen, det dock är de som banat vägen och att utan deras föregående arbete polen säkerligen ännu skulle vara onådd. — Ännu hafva vi att vänta dramatiska underrättelser från Sydpolstrakterna och det är ju endast att hoppas att äfven engelsmännen nått fram till samma mål.

Härmed vill jag på intet sätt förringa värdet af

C. V. KASTMAN †.

(Se porträtt å sid. 399.)

Den 5 dennes afled oväntadt i Stockholm f. kanslirådet Carl Kastman. Med honom bortgick en af den svenska folkundervisningens och folkbildningens hängifnaste och outtröttligaste målsmän.

Född i Västerlösa församling i Östergötland den 20 juli 1832 blef Carl Vilhelm Kastman student i Uppsala 1852 samt aflade därstädes fil. kand.-examen 1858, hvarefter han till en början ägnade sig åt läroverkens tjänst, blef kollega i Eksjö 1862 och läroverksadjunkt i Norrköping 1863. Men redan följande år öfvergick han till folkskoleseminarierna, i det han då tog anställning som lärare vid det i Linköping. 1871 kallades han härifrån till rektor vid seminariet i Karlstad, hvilken chefspost han 1883 utbytte mot den vid Stockholms folkskolläroinneseminarium. Slutligen vardt han 1891 härifrån befordrad till kansliråd och chef för ecklesiastikdepartementets folkskolebyrå och sålunda under ecklesiastikministern högste vårdaren af vårt folkskoleväsens angelägenheter.

Under de tio år Kastman hade detta ämbete

Roald Amundsens enastående bragd. Ännu högre blir den plats som hans färd skall intaga i forskningens historia om han äfven i öfrigt fullföljer sin plan: att icke återvända till Europa förr än han fört sitt fartyg tvärs öfver polarhavet förbi äfven de norra polartrakternas hjärta.

Text till bild å sid. 393.

Sedan lång tid tillbaka ha de engelska rösträttskvinorna (suffragettes) följt den taktiken att genom öfverraskande handlingar söka vinna den allmänna uppmärksamheten och därmed intresset för sin sak. — Då man betänker att de ledande och de verksamaste krafterna tillhörde Englands högre och högsta klasser, ha dessa våldsamma åtgärder — öfverfall på ministrar, demonstrationer inom och utanför parlamentet m. m. — väckt förvåning men äfven faktiskt tilldragit sig intresse. Och straffaföljderna ha för vederbörande varit de lindrigast möjliga. Utan tvifvel har också den kvinnliga rösträttsfrågan trots dessa tilltag gjort framsteg och vunnit vänner, äfven inom regeringen. Men när i dagarne — d. 1 och 4 mars — en hop af dessa fanatiska damer togo sig före att anordna ett fulltagt mot Londons förnämsta utställningsfönster, då krossades icke endast dessa men äfven hela den kvinnliga rösträttsfrågan för en lång tid framåt. Ur en rad automobilerna rusade på de angifna dagarne vid kvällstid en hel mängd damer beväpnade med i strumpor och annat instoppade hammare och slog med dem hål i rutorna och detta i sådan mängd att ensamt vid Regent Street uppgår skadan till 150,000 kronor. Men furierna anhöllos och denna gång går det dem illa. Både ordningsmakt och allmänhet ha tröttnat och några månaders fängelse skola bereda tillfälle till ett mera moget öfverläggande om lämpligare stridsmetoder. Ty värre än den ekonomiska förlusten torde den af alla sympatier för kvinnlig rösträtt i England vara.

genomfördes ett ganska stort antal nyheter på folkskolans område. Så utfärdades 1892 reglemente för folkskollärares understödsanstalt, sammanträden mellan skolråd och lärarepersonal blefvo i lag påbjudna, 1892 blef undervisning i slöjd obligatorisk vid seminarierna, år 1897 ordnades seminariernas pensionsfråga, parallellklasser vid dessa läroanstalter började inrättas, ny folkskolestadga utfärdades liksom ny normalplan för folkskoleundervisningen o. s. v. Vid sin afgång 1901 fick han af folkskollärarekåren det erkännandet, att kåren i honom haft "en vän, till hvars stora råtrådighet och varma medkänsla den alltid kunnat lita."

Som skriftställare har Kastman framträdtt, utom med för en stor del af allmänheten välbekanta läro- och läseböcker för små- och folkskolan, genom det efter inträdet i pensionsåldern utgifna "Svenskt folkbibliotek," i hvilket han själf författat flere värdefulla biografier. 1871—84 utgaf han "Tidning för folkskolan," 1882—91 "Tidskrift för folkundervisningen." Som enskild människa efterlämnade han minnet af en varmhjärtad, välvillig och barnafrom personlighet.

Foto. Hagman, Landskrona.

Elisabet Drott Silversparre.

HUNDRA-ÅRINGAR.

Till vänster:
ANDERS ERIK-
SON, Landskrona,
100 år den 2 febr.

Till höger:
FRU CAROLINE
LARSON, Stock-
holm, 100 år den
7 mars.

H. S. D. STOCKHOLMSFOTOGRAF.

VARNINGEN. FÖR H. S. D. AF GUSTAF ULLMAN.

KANSLIRÅDET och hans son, medicine kandidat Alvar, dröjde som vanligt i skymningen kvar vid kaffet och den fina, gamla konjaken. Ja, denna senare fick fadern njuta ensam, och det gjorde han för två. Dessa stunder på tu man hand med sonen voro väl den gamle herrns bästa. Han beundrade Alvar, det enda barn af de tre, makarna ägt, som de fått se växa upp. Och liksom han på ett underligt ofaderligt, nästan jämnårigt sätt förstod att smickra den unge, utgöt han sig inför honom i skryt öfver sina egna både dygder och olater. I sin makas närvaro förblef han däremot förunderligt stel, med en slags trött, mekanisk artighet och samtidigt en skygghet, som om han ständigt fruktade en hemlig kritik från hennes sida.

Kanslirådinnan hade, också enligt vana, dragit sig tillbaka efter middagen. Hon visste ju så väl, att hon eljest störde sin makes enda någorlunda lyckliga tinne på dagen. Hon hade också lärt sig att själf vilja vara ostörd.

I dag hade hon aldeles särskild anledning härtill. Hon satt i soffhörnet vid fönstret och granskade i den sista, kyliga vinteraftonsdagern ett par bref, vände och vred dem, genomläste dem om och om igen.

Utifrån salen nådde henne de två herrarnes röster, — hon hörde enstaka ord; det var om pengar och karriär, om kända män och kvinnor, om flärd och nöjen.

Kanslirådet var ovanligt högljudd af sig denna afton. Nå, han hade tagit rätt mycket vin till maten, och så skulle han senare ut på supé, herrbjudning. Och stämd därefter, blef äfven Alvars röst uppjagadt, öfverdrifvet munter. Hon, kanslirådinnan, visste, hvad den uppspeltheten var värd, hos dem båda. — Nu lade hon ändtligen breven ifrån sig, gömde dem i sitt syskrin på det lilla runda bordet. Och hon rätade sig litet, riktade de stora, blågrå ögonen, alltid så undergifvet sorgsna, nu med en viss orolig spänning mot den öppna dörren. Hon var så rädd att Alvar skulle gå ut, innan hon fått tala med honom. Men att kalla på honom, så länge fadern var där, det kunde hon icke förmå sig till. Hon såg hastigt på sitt lilla ur: nu måste snart kanslirådet in och sofva middag för att bli piggt till natten. Jo, mycket riktigt.

— Ja, godnatt då, pappa lille! Mycke' nöje! sade Alvar, och den gamle stakade sig genom vånningen hän till sitt rum. — — —

På få gled kanslirådinnan ut i salen: nej, lyckligtvis, Alvar satt kvar vid kaffebordet, med ryggen mot henne. Hans magra, men käcka gestalt hade plötsligt sjunkit ihop, som om den mistat ett osynligt stöd. Så reste han sig sakta och gick mot trappan upp till sin lilla vindsdublett.

— Alvar! — kallade moderns milda stämma ur halfdunklet bakom honom.

Han ryckte till, nervöst, och stannade liksom motvilligt:

— Hvad är det? — sporde han kort.

— Ah, — det är en sak. Har du kanske tid att komma in till mig en liten stund?

— Jo bevars! — Han lät en smula förvånad. Hon vände om och gick före tillbaka in till sig, slog sig ned i soffhörnet igen och bjöd honom med en åtbörd att taga plats bredvid henne. — — —

Det föll sig inte så lätt för kanslirådinnan att inleda det begärda samtalet med sonen. Och med en ofälighet, som han ej brydde sig om att behärska, utbrast kandidaten:

— Vill du inte vara snäll och raska på! Jag har verkligen lite' brådtom.

Hon smålog flyktigt, ett allt annat än gladt småleende. Hon tänkte därvid, att nu fick Alvar sina uppriktiga tonfall, nu visade han sig sådan han var, eller, hur det stod till med honom. Nu — här inne, hos modern. Hon gentog:

— Jaså, du har brådtom? Borde du inte lugna dig litet i stället? Jag menar — tänka dig för?

— Hur så? Hvad är meningen? Sjung ut, för guds skull?

Han vred sig, ytterst på soffans kant, liksom färdig att hvilket ögonblick som helst störta upp och bort. Då lade modern handen på hans knä.

— Låt mig berätta dig en saga, som förr, när du var liten! Men märk väl, den är fullkomligt sann, — förfärligt sann.

— En saga? Hvad har jag — ? —

— Jo, du har med den sagan att göra, på två sätt, och tillämpningen skall du få sedan. — Nå, Alvar, stilla nu. Så börjar jag!

Han betraktade allt mer förundrad sin moder. Där lyste en egendomlig glans af kärleksfull beslutsamhet öfver de bleka, smala dragen, — så lika hans egna: med de stora, forskande ögonen, den något hvassa profilen, och den djupa skåran i hakan. Och han böjde sitt hufvud, lyssnande.

— Det var en gång en ung man, — mycket präktig ung man, begåfvad, flitig, kunnig, väl ställd i lifvet. Han — älskade, eller trodde sig älska en

flicka, som — alls icke kunde gengälda hans svärmeri. Han gjorde henne sin förklaring, men fick lika ärligt svar. Han blef ledsn, ja, förtviflad, tycktes det. Och hon sörjde öfver att ofrivilligt nödgas vålla honom så mycket lidande. Men han ville inte ge tappt, han vägrade att ta' hennes nej på allvar. Han förnyade sitt frieri, en, två, flera gånger, han tiggde och bad. Men hon hade inte det att ge honom, som han begärde, — kärlek, förstår du. Slutligen gick han, henne oåtspord, till hennes föräldrar och anhöll om hennes hand. De voro för sin del högst benägna att göra honom till viljes. Men till en början tvekade de att rent ut tvinga flickan till en förbindelse, som — ja, du har hört.

— Ja, mamma, — svarade Alvar doft.

— Familjen reste bort, delvis för att ta' sin dotter bort från hans närhet. Men han for efter, han sög sig fast vid henne som en igel, han trugade, han tiggde och grät. Till sist ansågo föräldrarna, att de icke längre hade rätt att neka honom, hvad de också gärna ville ge honom. Och, — så måste hon böja sig under den faderliga myndigheten. Det där har du och din tids ungdom kanske en smula svårt att fatta. Men, han fick i alla fall sin vilja fram.

— Nå? Och äktenskapet —?

— Ja. Lille Alvar, det blef, som hon hade fruktat. Eiter några år af den mest öfverdrifvet stormande kärlek från hans sida, — aldrig af hjärtat besvarad från hennes, — blef det sådant, som du nu kan se det hvarje dag här i ditt hem.

— Här? — Det vill då säga —?

Han hade i sin tur gripit moderns hand och stirrade förfärad in i hennes ögon. De mötte hans lugnt, fast, — så sällsamt trygga i sorgen.

— Ja, det är sagan om din far och mor. —

— En god stund var det tyst i det lilla mörka rummet. Åter talade kanslirådinnan:

— Vet du, hvarför jag nu berättat dig den? Alvar teg, men hon hörde, hur tungt och oroligt hans bröst arbetade. Så reste hon sig — hon ville ej nu störa sonen — och tände ett ljus på spegelbordet bakom dem.

— Se här, min gosse! sade hon, och ofrivilligt skälfvande plockade hon ur syskrinet fram de två bref, hon förut så grundligt studerat. Hon räckte honom dem, och nästan hviskade:

— De kommo mig tillhanda — i dag.

Alvar tog dem, och hukade sig, som stungen i midjan, fram öfver sina knän — och läste.

— — —
Det ena var ett kärleksbref, där hvarannan rad tiggde och hvarannan hotade, där de vildaste förebräelser följdes af de ödmjukaste, mest brinnande böner. Och det var undertecknad: "Din alltid, trots allt, okufligt älskande Alvar".

Med fingrar, som skälfde värre än moderns nyss, lyfte han det andra brevet; det löd:

"Fru kanslirådinna.

Härmed tillåter jag mig att för min dotters och eder sons bästa begä en djärighet, som Ni, Fru kanslirådinna, säkerligen torde förlåta mig. Jag ber Eder läsa det bref till min dotter från Eder son, kandidat Alvar, som här närslutes. Hans muntliga kärleksförklaringar och uppträdande i öfrigt gentemot min dotter ha alltför länge gått i samma stil. Och med dylika skrivelser har han alltför länge behagat att — rent af förfölja flickan, som för sin del icke bättre önskar än att hädanefter bli denna uppvaktning kvitt. Vi finna den verkligen både löjlig och besvärlig. Jag ber Eder i vårt gemensamma intresse godhetsfullt göra hvad på Eder ankommer för att tillmötesgå hennes och min rimliga önskan."

Och detta bref var förbindligast undertecknad af modern till den unga flicka, han sedan ett år tillbaka lidelsefullt och hopplöst dyrkade. — — —

Alvar sat som bedöfvad eller instumrad, envist kvar i samma ställning, nästan framstupa öfver de två skrivelser, som tycktes honom stadfästa hans lyckas dödsdom. —

Kanslirådinnan betraktade sin son, och hela hennes varelse genombäfvades af medkänsla. Hon förstod att hans hjärta var tungt af sorg, hans hufvud af förtviflad skam. Och hon tänkte: — måtte det hjälpa, måtte smärtan bränna hans hjärta friskt igen, måtte förödmjukelsen tvinga hans hufvud till trots, så att han sedan reser sig upp ur förtrollningen. Varsamt, åter halft hviskande, sporde hon:

— Var det inte rätt af mig, att visa dig dessa bref?

Han nickade tyst till svar. Hon fortior:

— Och förstår du nu, hvarför jag berättade sagan?

Åter nickade han. —

Ett doft buller hördes genom våningen. Det var kanslirådet, som vaknat och börjat göra sig i ordning till aftonens fest. — — —

Alvar rätade sig med ett svagt stönande och lade breiven i moderns knä. Hon såg på honom, och hennes annars så klara blick stod daggbeslöjad af tårar:

— Nej, gossen min, — sade hon mildt: — behåll dem du, — och kom ihåg varningen! För dig — är det ännu inte — för sent. —

Foto. Nyström, Forshaga.

ELDSVÅDAN VID FORSHAGA SULFITFABRIK DEN 5 MARS.

Klitché: Bengt Sjöverspurp.

Vid Forshaga Sulfitfabrik i Värmland utbröt den 5 mars en våldsamt eldsvåda därvid ångpannehus och kokerier nedbrunno medan öfriga delar af den dyrbara anläggningen räddades. Skadan uppgår till omkring 100,000 kronor. Återuppbyggandet af det nedbrunna vidtages omedelbart, hvarigenom arbetarne i stor utsträckning skola beredas arbetstillfälle.

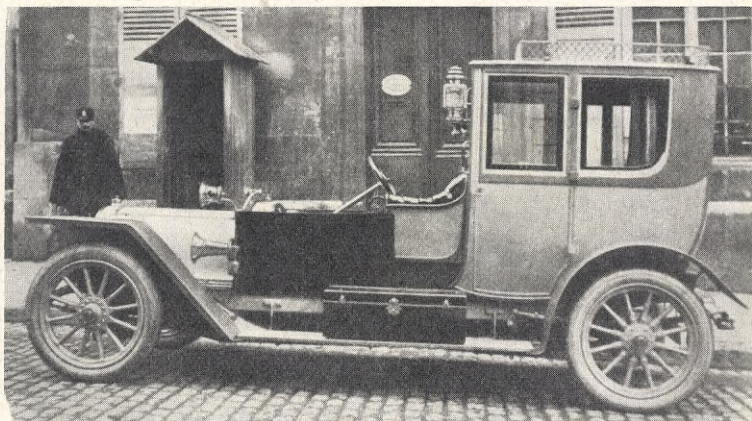
Sedan 1906 har byggandet af en elektrisk ringbana i Hamburg, öfver och under gator genom viadukter och tunnlar pågått och är nu en del färdig. Fullbordad 1914 skall banan i sin helhet blifva 28 km. lång och i byggnad kosta 40 millioner mark.

Efter fotografier.

Klicché: Bengt Stjernspärre.

FÖRSTA DELEN AF HAMBURGS BLIFVANDE RINGBANA ÖPPNAD I DESSA DAGAR.

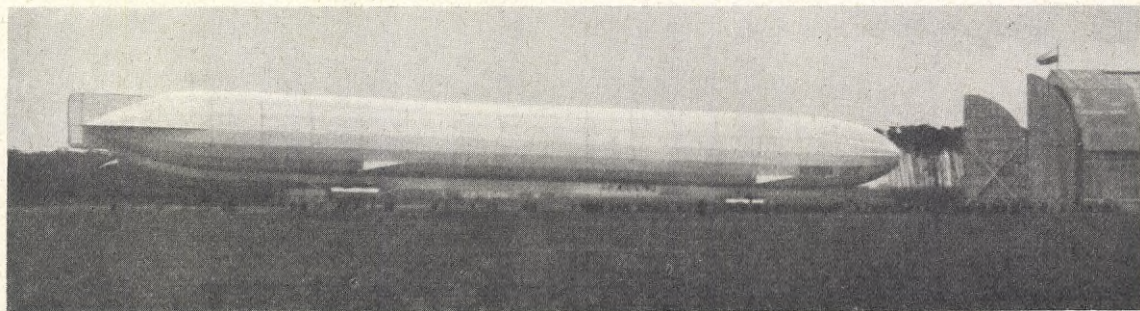

Efter fotografi.

Klicché: Bengt Stjernspärre.

DEN STULNA AUTOMOBILEN, från hvilken några individer af Paris modernaste skurk-typ — automobil-banditen — föröfvat mord och stöld i staden och omgifningarne. Dessa dåd ha väckt oerhördt uppseende genom djärighet och faran af upprepanden.

T. v.: GENERAL BOOTH, Frälsningsarméns skapare och ledare, har ådragit sig en allvarsam ögonsjukdom som hotar med fullständig blindhet.

Efter fotografier.

VIKTORIA LUISE, Tysklands nyaste luftskepp af Zeppelin-typ, gjorde den 4 mars en lyckad profstur.

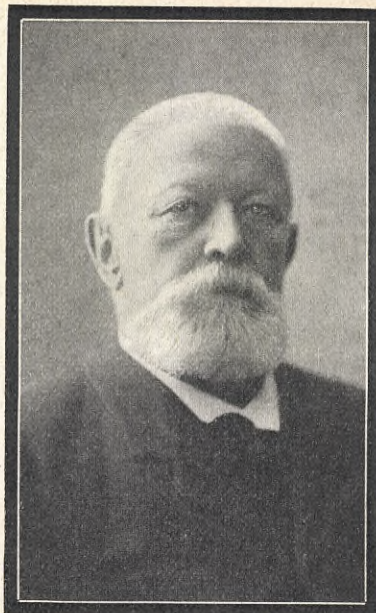
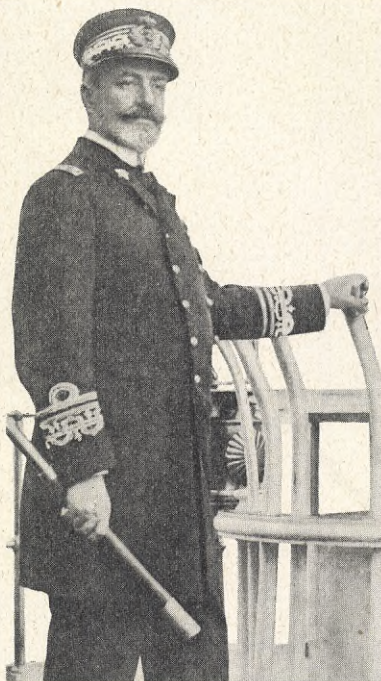

ALEXANDER DE SAWINSKY.
Rysslands nye minister vid Svenska Hofvet. Före utnämningen, i slutet af sislidne år, till minister vid Svenska Hofvet, var monsieur de Sawinsky chef för Ryska Utrikesministeriets kansli.

Som bekant var ett af Rysslands villkor vid uppgörelsen med Persien att den unge amerikanske ordnaren af det persiska finansväsendet, Morgan-Shuster, skulle aflägnas från sin befattning som generalskattmästare. Och för Persien var nog uppfylldandet af detta villkor bland det svåraste och för landet olyckligaste, då M.-S. påtagligen ägde förmågan att bringa reda i finanserna. Men

AMIRAL AUBRY, ITALIENSKA FLOTTANS HÖGSTE BEFALHAFVARE,
afled plötsligt den 4 mars ombord å sitt flaggskepp, "Vittorio Emanuele".

F. 1849, var A. son af en neapolitansk barberare, ingick vid marinen och avancerade till den höga post han innehade vid sin död. I sitt land och i synnerhet i sin hemstad åtnjöt han en utomordentlig popularitet.

LÄNSGREFVE HOLSTEIN-LEDREBORG †.

F. d. dansk konseljpresident.

något val fanns ej och M.-S. reste hem till Amerika, dit han helt nyligen anlände med sin familj, från hvilket tillfälle vårt foto är taget.

Den 1 mars afled *grefve Holstein-Ledreborg*, en af Danmarks mest bekanta, politiska personligheter. Född 1839, var han en af landets störste jordrottrar, men ägnade stort intresse åt inrikespolitiken och ingrep personligen i den öfverhängande försvarsfrågan och löste den såsom konseljpresident 1909.

Efter fotografier.

Bilden t. v.: **FRAMTIDA POLITISK ENIGHET PÅ BALKAN:** Fem konungadömens tronföljare sammanträffa. Porträttgrupp tagen vid bulgariske kronprinsens myndighetsdag. De unga furstarne äro från vänster å foton räknadt: Prins Alexander af Serbien, f. 88; prins Boris af Bulgarien, f. 94; prins Constantin af Grekland, f. 68; prins Ferdinand af Rumänien, f. 65; prins Danilo af Montenegro, f. 71.

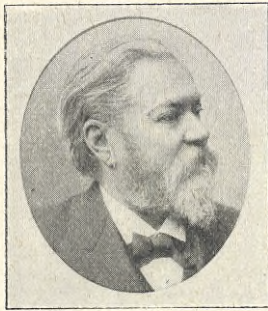
Bilden t. h.: **MORGAN-SHUSTER MED FAMILJ ÅTER I NEWYORK.**

Kliché: Kom. A.-B. Bengt Silfversparre, Skåns-Gbg.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

* Data å nästa sida.

C. J. LINDBERG.
Professor. — Stockholm.
75 år 8 Mars.*

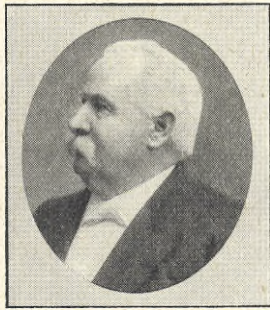
G. R. RÖDING.
Rektor. — Göteborg.
65 år 8 Mars.*

A. O. WINROTH.
Professor. Jur.Dr.—Stockholm.
60 år 14 Mars. (Se ärg. VIII:39)

E. JÄDERIN.
Professor. — Stockholm.
60 år 5 Mars.*

G. F. LUNDQUIST.
Handlande. — Göteborg.
75 år 5 Mars.*

F. C. KEMPE.
Fil. Dr. — Stockholm.
65 år 5 Mars.*

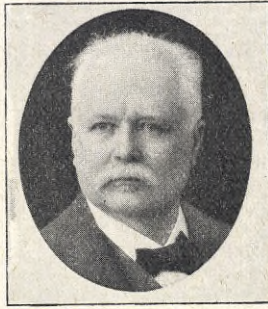
G. F. W. BARKMAN.
Navigationsskoleföreståndare.
— Göteborg. 65 år 7 Mars*

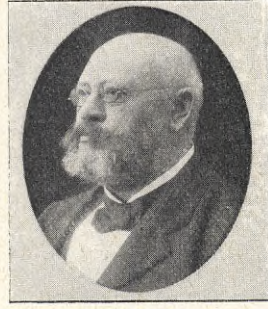
F. W. FORSBERG.
Grosshandlande. Konsul. —
Göteborg. 50 år 12 Mars*

O. E. SCHERSTEN.
Öfverste. — Djarsholm.
60 år 7 Mars.*

C. F. M. FANT.
Direktör. — Hall.
60 år 6 Mars.*

J. O. GRENHOLM.
Kronolänsman. — Skellefteå.
60 år 22 Febr.*

E. SETTERBOM.
Förste Marinaläkare. — Vax-
holm. 50 år 14 Mars.*

C. V. KASTMAN †.
F. d. Kansliråd. — Stockholm.
F. 32. † 5 Mars. (Se sid. 394.)

C. H. F. STÅLHAMMAR †.
Major. — Ekekullen, Spjuts-
bygd. F. 35. † 27 Febr.*

C. G. P. VON SCHWERIN †.
Grefve. F. d. Kapten — Söder-
telje. F. 35. † 28 Febr.*

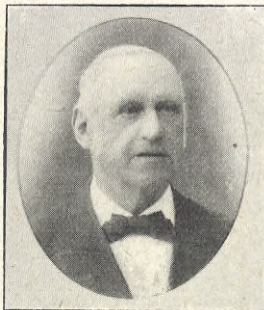

C. O. S. T. MEURLING †
Öfverste. — Ystad.
F. 49. † 26 Febr.*

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

* Data här nedan.

F. J. W. HUSS †.
Redaktör af Sv. Musiktidning.
—Stockholm. F. 30. † 7 Mars.

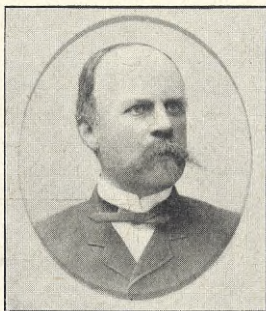
K. M. HABERKORN †.
Fru. Restauratris. — Stockholm.
F. 40. † 2 Mars.

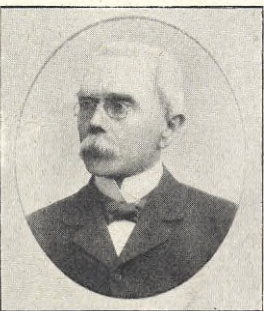
E. G. MAURITZON †.
E. o. Hofrättsnot. Advokat. —
Sundsvall. F. 65. † 26 Febr.

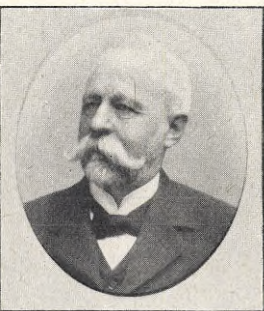
P. H. GRÖNKVIST †.
Ingenjör. — Katrineholm.
F. 74. † 26 Febr.*

E. S. CRONSTRAND †.
F. d. Maskiningenjör. — Stock-
holm. F. 37. † 26 Febr.*

A. J. LING †.
F. d. Lektor. — Göteborg.
F. 38. † 2 Mars.*

O. M. HAMMAR †.
Handlande. — Stockholm.
F. 39. † 23 Febr.

J. A. JANSSON †.
Fängelsedirektör. — Kalmar.
F. 45. † 20 Febr.*

JOHAN LINDBERG. Elev v. Konserv. i Leipzig 56—58, konsertmäst. i Helsingfors 63, violinist i Hoikap. i Stockholm 69—87, konsertmäst. 82, lärare i violinspeln. v. Konserv. i Sthlm 73—83, professor 97. Orkesterdirigent 72—84.

RUDOLF RÖDING. Stud.-ex. 64, fil. dr. 72, docent i Upsala 74; lektor i Karlstad 79, i Göteborg 91, rektor i Gelle 85, v. Göteborgs h. Latinläroverk sedan 94. Stadsfullmäktig i Gelle 91—94, i Göteborg 98—10. Ordfr. i Göteborgs folkskolestyrelse. 02—04. Led. af Gbggs Högskolestyr., af styr. i Kjellbergska flickskolan, ordfr. o. led. af styr. i Math. Halls flickskola, studie-rektor der. Inspektor i Kjellb. flicksk. o. seminarium.

EDVARD JÄDERIN. Stud.-ex. 69, fil. kand. 75. Aman. v. Sthlms observ. 70—71, v. Upsala observ. meteorolog. afd. 74, bitr. astronom v. Sthlms obs. 76—78; lektor i geodesi o. topografi v. Tekn. Högsk. 78, hvilken befatning sedan 11 år professor. Deltog i gradmätn.-arbetet på Spetsbergen 93—02, delvis såsom chef i svenska afd. Förestånd. i Sthlms Arbetare-institut 81—82 samt 90; sedan 96 aktuarie i Lifförsäkr.-A.-B. Thule. Veten-skaplig författare o. föreläsare.

PERDINAND LUNDOQUIST. Grundl. af den stora bosättn.-affären Ferd. Lundquist & Co i Göteborg. Inneh. högsta graden i Frimur.-orden.

FRANS KEMPE. En af svenska trävaruindustriens och skogsbrukets främste män, donator till vetenskapliga ändamål; hänvisas till biografi o. helsidesporträtt i denna årgång nr 7.

GUSTAF BARKMAN. Lärare v. Stockholms Nav.-skola 72, förestånd. f. Nav.-skolan i Hernösand 83, i Göteborg sedan 02. Stadsfullmäktig i Hernösand 96—1900, besigtningssman å passag.-ångf. 87—02. Kontrollstans-förestånd. f. Nautisk Meteorologiska Byrån i Göteborg.

FREDRIK FORSBERG. Deleger af firman Forsberg & Mark i Göteborg. Led. af tax.-nämnden, hamnberedn., sakkunnig i tulltaxeberedn. i jern o. metaller. Ordfr. i segelsällsk. Aeolus o. i Göteborgs Roddförening. Verkst. dir. i ångf. a.-b. Enar. Framstående segelsportsman. Persisk konsul i Göteborg 08.

OTTO SCHERSTÉN. U.-löjtn. v. Gotlands nat.-bevär. 74, ex i pedagog., mil. o. med. gymnastik v. Gymn. Centr.-Inst. 78, öfv. löjtn. v. Gotl. Inf. reg. 03, överste i armén 09, afskedt o. öfverförd t. Gotl. militärområdes reserv 10. Förste lärare 85, andre 89, v. K. Krigsskolan i gymn. o. vapenföring; lär. i militärgymn. v. K. Gymn. Antr. inst. 95—03, Vik. o. ord. gymn. lärare v. flera allm. läroverk, o. föreningar i Stockholm; sedan 10 gymn.-lär. v. Djursholms Samskola.

FREDRIK FANT. Stud.-ex. 70, skolförestånd. v. fäng. å Långholmen 74, fäng.-förestånd. v. kronohäktet derst. 78; direktör v. uppfostringsanstalten Åkerbrukskolonien Hall sedan 82. Styr.-led. o. inspektor i föstumskolan å Manila, v. ordfr. i direktionen i länslazarettet i Södertelje, v. ordfr. i Sthlms läns veterinärstyr. o. i styr. f. länets landbruksskola, ordfr. i styr. i Södertelje sparbank led. af kyrko- o. skolråd. Led. af landstinget o. dess bestyrelse.

JOHAN (JANNE) GRENHOLM. Kr.-länsman-ex. 72, kr.-länsman i Jörns dist. 76, i Skellefteå s. distr. sedan 88. Ordfr. i bevilln.-beredn. o. tax.-nämnder sedan 77; köpm.-lören.-ombud sed. 91; led. af stadsfullmäktige sedan 91, v. ordfr. 11; ordfr. i styr. i stadens elektr. verk.

EVALD SETTERBOM. Stud.-ex. 81, med. dr. 92. Bat.-läk. v. Skarab.-reg. 94, transp. t. Vestg.-reg. 97, t. Lifreg. hus. 01. Reg.-läkare v. Kustart. 02. 1ste marinläkare v. Marinaläk.-kåren 06.

HJALTE STÅLHAMMAR †. Stud.-ex. 58, friv. i amer. armén under kriget 61—65, all. öf.-ex. der 64, u.-löjn. i reg. am. armén s. å., kapten 66; kommandant på en del fästningar i Texas-New-Mexico-Montana 66—84, förflyttades sistn. år ur aktiv tjänst. Erhöll under sin tjänstgöringstid i Amerika flera medaljer såsom erkänsla och utnämndes 04 till major. Sedan 84 bosatt i Sverige å Ekekullen i Blekinge.

PHILIP von SCHWERIN †. U.-löjtn. v. Dalregementet 56, landtmät.-elev 57, tjänstgjorde v. topografikåren 58—59, landmät.-ex. o. auskult. 61, justerare af mätt o. vigter i Örebro län s. å., e. o. kartograf 64, kapten 71, v. kommissionslandmät. 76. Afsked ur krigstjänst 86. Inneh. fidekommissegendomarne Odensgöl, Ekihammar o. Åketorp.

CARL MEURLING †. U.-löjtn. v. A. Ljögrenreg. 70, öfv.-löjtn. v. Jönk.-reg. 1900, afsked o. överste i armén 07. Sedan 07 öfverkontrollör v. brännvins- o. maltdryckstillv. med. tjänstgöringsort i Ystad. Ordfr. i Riksb. afd.-kontor i Linköping 96—01.

HERMAN GRÖNKVIST †. Övertog efter afslutade tekniska o. prakt. studier den tekniska lednigen vid Grönkvistska verkstäderna i Katrineholm. Chef för samhällets brandkår; led. af byggn.-nämnd, vattenledn.-styr., samt styr. i Tekn. aftonskolan o. föreläs.-föreningen. En af stiftarne af K.holms industri- o. handtv.-fören., samt dess ordförande.

ELIS CRONSTRAND †. Utex. fr. Tekn. Högskolan 57, tjänstgjorde som ritare, eldre o. lok.-förare samt maskinuppsättare v. olika, stora utländska verkstäder till 62; rit. v. svenska state's jernv. maskinaid. i Göteborg 63—69, konstruktör af jernv.-materiel i England 70—72; arb.-chef v. anlåggn. af Krontorps trämassafabr. o. dess förestånd. 72 förestånd. i Bruzholms trämass.-fabr. 73; chef f. maskinaid. v. Sthlm—Vesterås—Bergsl. jernv. 74—98.

AXEL LING †. Stud.-ex. 56, fil. dr. 66, docent 66, lär. i franska o. engspr. v. Realgymnas. i Göteborg 66—74, rektor i Venersborg 74, i Göteborg 83—08.

JOHAN JANSSON †. Dir. o. redogör. v. centralfäng. i Göteborg 68, bevakn. befälh. v. straff. o. arb. fäng. å Norrmalm samt Sthlms n. kronohäkte 77, direktör v. länsfäng. i Visby 85, v. länsfängelset i Kalmar 87. Under 24 år kassaafvaktare o. under senare år äfven sekret. v. Kalmar läns fäng.-värdstören.

Innehåll.

Emil Hillberg, biografi och helsidesporträtt. — C. W. Kastman †. — Hugo Falk, 50 år. — Sjöförsvaret och dess aktuella frågor af kapten Erik Hägg. III: Pansarbätsfrågan och vår flottas vidmakthållande. — Budkaffetäffing i Norrland. — Fältskjutning vid Backamo. — Teaterpremiär i Stockholm. — 100-årsminne af John Ericsons födelse. — Branden vid Forshaga sulfittfabrik. — Två hundraaringar. — Härdade beväringar. — Roald Amundsen vid Sydpolen. — Amiral Aubry †. — Grefve Holstein-Leclereborg †. — Nye ryske ministern i Stockholm. — Öfver- och underjordisk bana i Hamburg. — Eugen d'Albert. — Shuster. — General Booth blind. — Brandt-Schiff-affären i Newyork. — Tron-följare på Balkan. — Auerbach Källaren. — Tyskt luftskepp. — Suffrage-tedadt i London. — "Varningen" af Gustaf Ullman. — Veckans porträttgalleri.